

УДК 330.3:631.1(477)

О. М. Хміль,

аспірант, Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-3721-7088>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.23.237

ОЦІНКА СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ІНВЕСТИВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

O. Khmil,

Postgraduate student, National Research Center "Institute of Agrarian Economics"

ASSESSMENT OF CURRENT TRENDS IN INVESTMENT IN AGRICULTURAL ENTERPRISES IN UKRAINE

Метою статті ретроспективний моніторинг та індикативно-аналітична оцінка капітального інвестування в аграрний сектор економіки в умовах війни. У процесі дослідження було використано низку методів: абстрактно-логічний — для формулювання висновків; порівняльний аналіз — для порівняння кількісних та структурних показників динаміки обсягів капітальних інвестицій в аграрному секторі економіки, динаміки капітального інвестування великих, середніх та малих підприємств, джерел фінансування капітальних інвестицій, регіональної структури інвестування сільського господарства; статистичний — для систематизації та структурного аналізу даних; табличний та графічний — для візуального відображення отриманих результатів.

Встановлено зростання обсягів капітальних інвестицій в сільське господарство в умовах війни на 15,2% — від 70 млрд грн у 2021 р до 80,6 у 2024 р. визначено, що частка капітальних інвестицій у сільське господарство залишається на рівні довоєнного 2021 р. — 10,8%. Проте щорічні обсяги капітальних інвестицій у сільське господарство за три роки повномасштабної війни скоротились на 12,7% — від 49,1 млрд у 2021 р до 42,9 млрд у 2024 р. Основним джерелом фінансування капітальних інвестицій наразі є власні кошти аграрних підприємств — 93,8%.

Визначено темпи скорочення щорічних індикаторів динаміки капітальних інвестицій в економіку та сільське господарство України. Проведено аналітичну оцінку галузевої структури капітальних інвестицій у сільське господарство. Оцінено трансформації регіональної структури капітального інвестування. Акцентовано увагу на необхідності залучення нових, адаптованих механізмів інвестування аграрного сектору економіки нашої країни та посилення державної підтримки сільських товаровиробників.

The article is devoted to the comprehensive monitoring of the existing mechanisms of investment of agricultural enterprises in wartime. It is noted that the real direction of preserving the production potential of agricultural enterprises and ensuring their sustainable functioning is the development of investment mechanisms in management aimed at restoration, minimizing losses, preventing bankruptcy and gradual development.

The purpose of the article is retrospective monitoring and indicative-analytical assessment of capital investment in the agricultural sector of the economy in wartime.

In the process of research, a number of methods were used: abstract-logical — for formulating conclusions; comparative analysis — for comparing quantitative and structural indicators of the dynamics of capital investment volumes in the agricultural sector of the economy, the dynamics of capital investment of large, medium and small enterprises, sources of financing for capital investments, the regional structure of investment in agriculture; statistical — for systematization and structural analysis of data; tabular and graphical — for visual display of the results obtained.

It was established that the volume of capital investments in agriculture during the war increased by 15.2% — from 70 billion UAH in 2021 to 80.6 in 2024. It was determined that the share of capital investments in agriculture remains at the pre-war level in 2021 — 10.8%. However, the annual volume of capital investments in agriculture over the three years of full-scale war decreased by 12.7% — from 49.1 billion in 2021 to 42.9 billion in 2024. The share of annual capital investments in agriculture is currently 8.0%, which is 1.3% lower than the pre-war indicator. The main source of financing for capital investments is currently the own funds of agricultural enterprises — 93.8%.

It was established that the greatest rate of reduction in capital investment volumes during the war by the sectoral structure of agriculture was in the field of perennial crops — by more than 90% (from 829.3 to 63.9 million UAH). The annual rate of capital investment in crop production during the war decreased by 21.5% — from 38.2 to 30.0 billion UAH. Positive dynamics of the increase in annual capital investment flows were recorded in the livestock sector — by almost a quarter — from 7.9 to 9.8 billion UAH.

Insufficient provision of investment resources for small and medium-sized agribusiness and the lack of equal opportunities in access to external sources of investment financing, compared to large enterprises, increase the economic inequality of organizational and legal forms in the agricultural sector of the economy and make effective functioning and further development impossible.

The need to ensure stable functioning and further gradual development requires the implementation of a set of measures that can help farmers not only preserve their resource and production potential, but also be able to function effectively and overcome today's challenges.

Ключові слова: капітальні інвестиції, сільське господарство, аграрне підприємство, джерела фінансування, власні кошти підприємств, державна підтримка.

Key words: capital investments, agriculture, agricultural enterprise, sources of financing, own funds of enterprises, state support.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сільське господарство було і залишається провідною галуззю економіки України. Незважаючи на повномасштабну війну, Україна залишається в світовій десятці лідерів — виробників зерна, а експортні потоки сільськогосподарської продукції із урахуванням ускладненої логістики надходять до своїх споживачів. За даними 2024 р. аграрний сектор економіки забезпечив 59,1% (або 24,7 млрд дол США) загального експорту країни та створив 7,1% (544,6 млрд грн) ВВП.

Реальним напрямом збереження виробничого потенціалу аграрних підприємств та забезпечення їх стійкого функціонування є розвиток інвестиційних механізмів в управлінні, спрямованих на відновлення, мінімізацію збитків, запобігання банкрутства та поступового розвитку. А відтак комплексний моніторинг наявних механізмів інвестування аграрних підприємств не полишає своєї актуальності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Оцінці сучасних тенденцій інвестиційної діяльності у сільському господарстві присвятили своє дослідження О. Попова та ін. [1]. Автори здійснили ретроспективний порівняльний аналіз динаміки та частки інвестицій у сільське господарство та промисловість, проаналізували структуру капітальних інвестицій за джерелами фінансування та оцінили індикативне співставлення динаміки капітальних інвестицій із відповідними показниками виробництва сільськогосподарської продукції. С. Ткаченко [2] акцентувала увагу на визначенні факторів активізації інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки та окреслила дієві механізми практичної реалізації. Достатньо ґрун-

товний аналіз тенденцій інвестиційної діяльності в агросекторі здійснила Т. Мацибора [3]. Авторка акцентувала увагу на індикативному вимірюванні переваг та недоліків структури джерел фінансування капітальних інвестицій в сільське господарство. І. Макалюк та ін. [4] зосередили свою увагу на комплексній оцінці сучасного стану аграрних підприємств, порівняльній характеристиці сукупності економіко-фінансових показників діяльності до та під час війни. На підставі проведеного дослідження сформульовано та окреслено перелік інвестиційних передумов для відновлення та поступового розвитку аграрних підприємств в післявоєнний період.

Тітов Д. та Олексієнко В. [5], досліджуючи стан фінансового забезпечення аграрного сектору України в умовах війни, зазначають, що зниження інвестиційної привабливості аграрних підприємств є однією з вагомих проблем, що знижують ефективність їх функціонування. В якості пріоритетних напрямів підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору економіки в умовах війни С. Качула та Є. Моголівець [6] акцентують увагу на необхідності розробки та організаційному впровадженні дієвої політики підтримки аграрних інвестицій шляхом надання пільг, субсидій та розвитку грантових програм для нашого агробізнесу. С. Білоус та С. Новотний [7] також пов'язують необхідність та реальність активізації інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки із державною підтримкою. О. Нечипорук [8], досліджуючи проблеми залучення іноземного інвестування в економіку України під час війни, акцентує увагу на тому, що аграрний сектор займає другу позначку після енергетики за рівнем свого інвестиційного потенціалу (34 млрд дол. США) в галузевій структурі економіки країни.

Комплексні дослідження впливу на функціонування аграрного сектору економіки та об-

Таблиця 1. Порівняльна ретроспектива індикаторів динаміки капітальних інвестицій в економіку та сільське господарство України, 2010–2024 рр.

Роки	Всього капітальних інвестицій, млн грн	Темп приросту інвестицій в економіку, %	Сільське господарств, млн грн	Частка в загальному обсязі інвестицій, %	Темп приросту інвестицій в сільське господарств, %
2010	180575	—	11063	6,1	—
2011	241286	1,34	16466	6,8	1,49
2012	273256	1,13	18884	6,9	1,15
2013	249873	0,91	18587	7,4	0,98
2014	219420	0,88	18796	8,6	1,01
2015	273116	1,24	30155	11,0	1,60
2016	359216	1,32	50484	14,1	1,67
2017	448462	1,25	64243	14,3	1,27
2018	578726	1,29	66104	11,4	1,03
2019	623979	1,08	59129	9,5	0,89
2020	508217	0,81	50680	10,0	0,86
2021	673674	1,33	69950	10,4	1,38
2022	409660	0,61	51439	12,6	0,74
2023	627281	1,53	65432	10,4	1,27
2024	743016	1,18	80588	10,8	1,23
2024 р у % до 2021 р.	110,3	-0,15	115,2	0,4	-0,15

Джерело: сформовано за даними Державного комітету статистики України [12].

грунтування стратегічних напрямів післявоєнного відновлення галузі, що відображені в роботах Г. Кузьменко, А. Телендій [9], О. Булик [10], Д. Халізова [11] та інших авторів, фокусують увагу на необхідності активізації інвестиційної діяльності аграрних підприємств та сільського господарства в цілому.

Водночас комплексний моніторинг та аналіз системи індикаторів сучасного стану інвестування аграрних підприємств потребує більш поглиблених досліджень та системної оцінки.

Встановлено, що в окремі періоди річні темпи приросту інвестицій в галузь перевищували загальний показник по економіці країни. За період 2022–2024 рр. обсяг капітальних інвестицій в сільське господарство збільшився на 15,2% — від 70 млрд грн у 2021 р до 80,6 у 2024 р. У той же час аналогічний індикатор в цілому в економіці України збільшився на 10,3% — від 674 до 743 млрд грн).

Частка капітальних інвестицій у сільське господарство у загальному обсязі поступово збільшувалась і досягала свого максимуму у 2017 р. — 14,3%. Наразі даний показник тримається на рівні довоєнного 2021 р. — 10,8%.

Графічну інтерпретацію динаміки обсягів та частки капітальних інвестицій у сільське господарство України наведено на рис. 1.

Проведений структурний аналіз динаміки капітальних інвестицій в аграрні підприємства диференційовано від їх розміру встановив, що найбільша частка інвестиційних потоків зосереджена в середніх підприємствах — 50,3%. Зазначимо, що протягом аналізованого періоду даний інди-

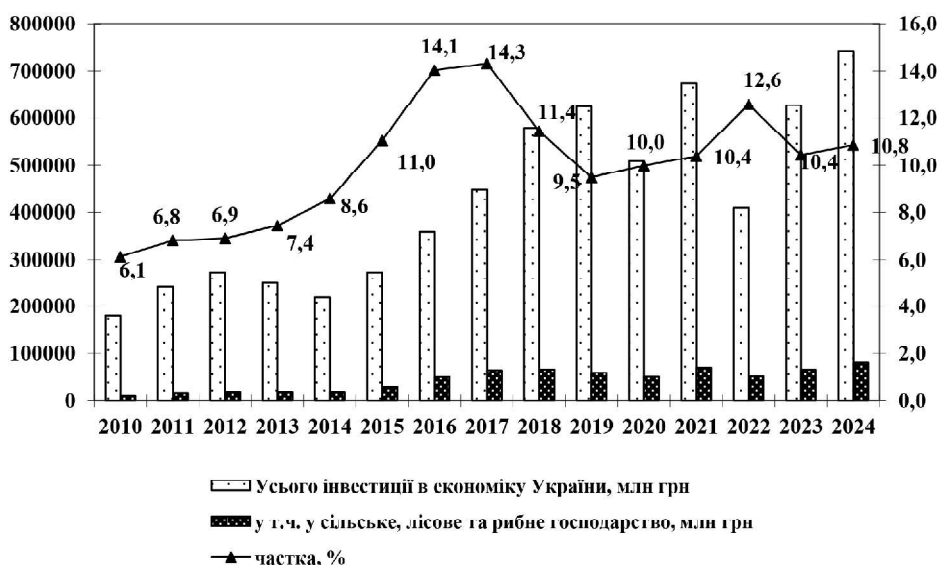

Рис. 1. Ретроспективна динаміка обсягів та частки капітальних інвестицій у сільське господарство України, 2010–2024 рр.

Джерело: сформовано автором за даними Державного комітету статистики України [12].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є ретроспективний моніторинг та індикативно-аналітична оцінка капітального інвестування в аграрний сектор економіки в умовах війни.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Порівняльна характеристика динаміки капітальних інвестицій в економіку країни та її аграрний сектор дозволила визначити наступні тенденції. За останні 15 років загальний обсяг капітальних інвестицій в економіку країни збільшився більше, ніж у 4 рази. Аналогічний показник зростання в сільському господарстві становив 7,3 рази (табл. 1).

Таблиця 2. Ретроспективна динаміка капітальних інвестицій в аграрні підприємства України, 2010–2024 рр.

Роки	Усього	великі підприємства		середні підприємства		малі підприємства		з них мікропідприємства	
		млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%
2012	19205,8	2882,5	15,0	11122,7	57,9	5200,6	27,1	1336,0	7,0
2013	18919,1	2242,3	11,9	11259,9	59,5	5417,0	28,6	1285,9	6,8
2014	18582,4	1711,8	9,2	11020,5	59,3	5850,1	31,5	1532,3	8,2
2015	29798,5	3798,3	12,7	15141,8	50,8	10858,4	36,4	2569,6	8,6
2016	50319,6	2696,4	5,4	25630,0	50,9	21993,2	43,7	6024,4	12,0
2017	64084,1	4343,3	6,8	32501,4	50,7	27239,4	42,5	6422,3	10,0
2018	66576,3	8110,1	12,2	33723,5	50,7	24742,8	37,2	6097,7	9,2
2019	59910,1	10936,0	18,3	29653,7	49,5	19320,4	32,2	3395,7	5,7
2020	50634,3	6830,6	13,5	27855,9	55,0	15947,8	31,5	717,4	1,4
2021	69966,3	10763,0	15,4	36405,0	52,0	22798,3	32,6	1715,4	2,5
2022	51355,7	9041,7	17,6	25585,3	49,8	16728,7	32,6	2747,5	5,3
2023	65150,6	14650,4	22,5	31069,3	47,7	19430,9	29,8	3493,5	5,4
2024	81764,6	17587,9	21,5	41147,3	50,3	23029,4	28,2	4207,6	5,1

Джерело: сформовано за даними Державного комітету статистики України [12].

катор значно перевищував 50% і навіть сягав позначки у 58–59% (табл. 2).

Частка малих підприємств за обсягами капітальних інвестицій становить майже третину (28,2%). Під час війни аналогічний структурний показник інвестування великих підприємств помітно збільшився і досяг свого максимуму протягом 2012–2023 рр. — від мінімальних 5,4% у 2016 р. до 22,5%, зафіксованих у 2023 р.

Співставлення щорічних обсягів інвестиційних вкладень в економіку країни в цілому та у сферу сільського господарства доводить значне зменшення темпів капітального інвестування в умовах війни. Встановлено, що щорічні обсяги капітальних інвестицій в економіку в цілому залишилися на практично на довоєнно-

му рівні (зростання становило 1,1% — від 529 млрд грн у 2021 р до 534 млрд у 2024 р.). На відміну від загальнооекономічних індикаторів, щорічні обсяги капітальних інвестицій у сільське господарство за три роки повномасштабної війни скоротилися на 12,7% — від 49,1 млрд у 2021 р. до 42,9 млрд у 2024 р. Враховуючи невтішні темпи споживчої інфляції та девальвації національної валюти, скорочення щорічної динаміки капітального інвестування аграрного сектора економіки є набагато більшим (табл. 3).

Частка щорічних обсягів капітальних інвестицій у сільське господарство наразі становить 8,0%, що на 1,3% нижче за довоєнний показник. Співставлення річних темпів приросту інвестицій в економіку та сільське господарство свідчить про переважання останніх у більшості часових періодів протягом 2010–2024 рр.

Не можна не зазначити, що сучасні реалії, пов'язані з повномасштабною війною, стали катастрофічним тригером поглиблення та масштабування проблем, що деструктивно відображаються на діяльності аграрних підприємств та перспективах їх подальшого розвитку. Зменшення обсягів посівних площ та кількості сільськогосподарських тварин, вимушена мінімізація технологічної дисципліни вирощування культур, порушення транспортної логістики, пошкодження та руйнація значної кількості аграрних підприємств значно ускладнюють можли-

вості довгострокового планування виробничої діяльності та її фінансово-інвестиційного забезпечення внаслідок можливих втрат та руйнувань.

Встановлено, що найбільші темпи скорочення обсягів капітальних інвестицій під час війни за галузевою структурою сільського господарства у сфері вирощування багаторічних культур — більше ніж на 90% (від 829,3 до 63,9 млн грн) (табл. 4).

Щорічні темпи капітального інвестування рослинництва в умовах війни скоротилися на 21,5% — від 38,2 до 30,0 млрд грн. Позитивну динаміку збільшення

Таблиця 3. Порівняльна ретроспектива щорічних індикаторів динаміки капітальних інвестицій в економіку та сільське господарство України, 2010–2024 рр.

Роки	Всього капітальних інвестицій, млн грн	Темп приросту інвестицій в економіку, %	Сільське господарство, млн грн	Частка в загальному обсязі інвестицій, %	Темп приросту інвестицій в сільське господарство, %
2010	164647,1		9248,3	5,6	
2011	230001,2	1,40	13947,2	6,1	1,51
2012	263727,7	1,15	16089,9	6,1	1,15
2013	247891,6	0,94	16526,9	6,7	1,03
2014	204061,7	0,82	17137,3	8,4	1,04
2015	251154,3	1,23	27900	11,1	1,63
2016	326163,7	1,30	45042,4	13,8	1,61
2017	412812,7	1,27	57804,7	14,0	1,28
2018	526341,8	1,28	65901,1	12,5	1,14
2019	584448,6	1,11	55254,2	9,5	0,84
2020	419836,7	0,72	36442,1	8,7	0,66
2021	528802	1,26	49127,4	9,3	1,35
2022	279598	0,53	32604	11,7	0,66
2023	395450	1,41	31642	8,0	0,97
2024	534417	1,35	42885	8,0	1,36
2024 р у % до 2021 р.	101,1	0,09	87,3	-1,3	0,01

Джерело: сформовано за даними Державного комітету статистики України [12].

щорічних потоків капітального інвестування зафіксовано у галузях тваринництва — майже на чверть — від 7,9 до 9,8 млрд грн. Відповідні показники у сферах допоміжної та післяурожаної діяльності у сільському господарстві збільшились під час війни в 1,7 раза або на 520,6 млн грн.

Власні кошти підприємств були і залишаються основним джерелом фінансування їх капітальних інвестицій. За аналізований період обсяг власних коштів аграрних підприємств, спрямованих у капітальні інвестиції, зріс на 21,8% (або на 7,2 млрд грн). Відповідно збільшилась частка цього джерела фінансування у загальній структурі — від 90,6 до 93,8% (табл. 5).

Встановлено, що до повномасштабного вторгнення частка державного фінансування капітального інвестування аграріїв становила мінімальні 0,2%. Ціком зрозуміло, що в умовах війни пошук джерел фінансування свого стабільного функціонування та мінімального розвитку повністю лягає на самі підприємства. Нестача власних коштів підприємств активізує механізми банківського кредитування.

Другу позначку після власних коштів аграрних підприємств займає банківське кредитування, як джерело капітальних інвестицій. в умовах воєнного стану загальний обсяг банківських кредитів, цільовим використанням яких були саме капітальні інвестиції, зменшився на 40% (від 4,3 до 2,6 млрд грн), а їх частка в структурі фінансових ресурсів скоротилась зменшилась від 8,8% до 6,0%.

Інші джерела фінансування інвестиційних механізмів — кошти місцевих бюджетів, інвестиційних компаній та кредити іноземних банків взагалі не існують або мають вкрай мінімальні обсяги.

В умовах війни відбулась значна трансформація регіональної структури капітальних

Таблиця 4. Щорічна динаміка обсягів капітальних інвестицій за галузевою структурою сільського господарства України, 2020—2024 рр., млн грн

Галузеві складові сільського господарства	2020	2021	2022	2023	2024	2024 р. у % до 2021 р.
Усього	419836,7	528802,0	279597,8	395450,0	534417,1	101,1
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	36442,1	49127,4	32604,0	31641,9	42885,1	87,3
Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	35998,2	48080,0	31439,0	30545,5	41703,2	86,7
Вирощування однорічних і дворічних культур	28030,6	38241,1	23610,0	21540,5	30004,1	78,5
Вирощування багаторічних культур	576,9	829,3	197,6	86,5	63,9	7,7
Тваринництво	6278,2	7919,3	6768,2	8121,3	9685,6	122,3
Допоміжна діяльність у сільському господарстві та післяурожайна діяльність	939,0	736,1	650,0	587,6	1256,7	170,7

Джерело: сформовано за даними Державного комітету статистики України [12].

інвестицій. Так, за даними станом на I півріччя 2025 р. механізми капітального інвестування призупинено в аграрних підприємствах Лу-

Таблиця 5. Динаміка обсягів капітальних інвестицій в аграрний сектор за структурою джерел фінансування, 2020—2024 рр., млн грн

Джерела фінансування	2020	2021	2022	2023	2024	2024 р. у % до 2020 р.
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство						
Всього	36442,1	49127,4	32604,0	31641,9	42885,1	117,7
Кошти державного бюджету	103,7	96,8	к/с	к/с	к/с	-
Місцеві бюджети	31,1	67,5	24,9	к/с	к/с	-
Власні кошти підприємств	33033,9	44627,3	30345,2	30203,0	40221,0	121,8
Кредити банків та інші позики	3138,9	4310,7	2224,3	1420,1	2572,3	81,9
з них кредити іноземних банків	110,1	52,7	к/с	к/с	к/с	-
Кошти інвестиційних компаній, фондів	20,5	0,22	-	-	44,5	217,1
Інші джерела фінансування	-	25,0	-	8,1	-	-
Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг						
Всього	35998,2	48080,0	31438,9	30545,5	41703	115,8
Кошти державного бюджету	64,7	к/с	-	к/с	к/с	-
Місцеві бюджети	2,2	11,5	к/с	-	к/с	-
Власні кошти підприємств	32694,8	43715,8	29203,3	29128,4	39112,3	119,6
Кредити банків та інші позики	3138,9	4302,4	2224,3	1406,9	2572	81,9
з них кредити іноземних банків	110,1	52,7	к/с	к/с	к/с	-
Кошти інвестиційних компаній, фондів	к/с	к/с	-	-	44,5	-
Інші джерела фінансування	7,5	17,9	к/с	к/с	-	-

Джерело: сформовано за даними Державного комітету статистики України [12].

— Частка регіону у структурі капітальних інвестицій у сільське господарство, %

Рис. 2. Регіональна структура капітальних інвестицій у сільське господарство, станом на 1.07.2025 р.

Джерело: сформовано за даними Державного комітету статистики України [12].

ганської, Донецької та Запорізької областей (рис. 2).

Порівняно із довоєнним періодом зафіксовано збільшення регіональної частки капітальних інвестицій у таких областях, як Полтавська — від 6,5 до 10,6%, Вінницька — від 6,4 до 8,0%, Черкаська — від 6,0 до 9,1%, Львівська — від 2,8 до 4,9%, Сумська — від 5,8 до 7,2%, Чернігівська — від 6,3 до 9,7%, Тернопільська — від 4,6 до 9,1%.

Скоротили свою частку в регіональній структурі капітального інвестування аграрні підприємства Одещини — від 2,7 до 1,6%, Дніпропетровщини — від 5,0 до 2,4%, Миколаївщини — від 4,6 до 2,0%, Харківщини — від 4,9 до 2,5%.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Встановлено, що протягом 2022—2024 рр. обсяг капітальних інвестицій в сільське господарство збільшився на 15,2% — від 70 млрд грн у 2021 р до 80,6 у 2024 р. Частка капітальних інвестицій у сільське господарство тримається на рівні довоєнного 2021 р. — 10,8%. Проте щорічні обсяги капітальних інвестицій у сільське господарство за три роки повномасштабної війни скоротились на 12,7% — від 49,1 млрд у 2021 р до 42,9 млрд у 2024 р.

Власні кошти підприємств були і залишаються основним джерелом фінансування їх капітальних інвестицій, їх частка в загальній структурі джерел фінансування наразі становить 93,8%.

Проблеми бюджетного фінансування підтримки та розвитку аграрних підприємств, що

існували до повномасштабного вторгнення, у умовах війни тільки загострилися. Розподіл бюджетних коштів в інвестування агробізнесу відбувається і зараз не на користь середніх та малих товаровиробників, лобіювання інтересів великого агробізнесу тільки посилює його монопольне становище та урізноманітнює відповідні корупційні схеми.

Недостатня забезпеченість інвестиційними ресурсами малого та середнього агробізнесу та відсутність рівних можливостей у доступі до зовнішніх джерел фінансування інвестицій, порівняно з великими підприємствами, посилюють економічну нерівність

організаційно-правових форм в аграрному секторі економіки та унеможливають ефективне функціонування та подальший розвиток.

Надскладна соціально-економічна ситуація, що тільки загострюється внаслідок триваючої війни, вимагає залучення нових, адаптованих механізмів інвестування аграрного сектору економіки нашої країни. Необхідність забезпечення стабільного функціонування та подальшого поступового розвитку потребує впровадження комплексу заходів, здатних допомогти аграріям не тільки зберегти свій ресурсно-виробничий потенціал, а й мати можливість ефективно функціонувати і долати виклики сьогодення.

Перспективами подальших досліджень є оцінка стану іноземного інвестування в сільське господарство та обґрунтування напрямів активізації інвестиційних механізмів в умовах війни та повоєнній відбудові економіки України.

Література:

1. Попова О., Коцюбинська Л., Скубій О. Інвестиційна діяльність в сільському господарстві в сучасних умовах. Економіка та суспільство. 2023. (54). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-49>
2. Ткаченко С. Аналіз інвестиційної діяльності в аграрному секторі України, визначення факторів та шляхів її активізації. Економіка та суспільство. 2021. (23). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23-3>
3. Мацибора Т. В. Інвестиційний потенціал аграрного сектору України: формування та розвиток. Економіка АПК. 2020. № 6. С. 49—58. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202006049>

4. Макалюк, І., Кашпуренко, Т., & Баранніков, М. (2023). Становище підприємств аграрного сектору України в умовах війни: фінансово-інвестиційні аспекти. *Економіка та суспільство*. 2023. (49). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-7>

5. Тітов Д., Олексієнко В. Фінансове забезпечення аграрного сектору України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-125>

6. Качула С.В., Моголівець Є.П. Напрями підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору економіки України в умовах воєнного стану. *Ефективна економіка*. 2023. № 11. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.29>

7. Білоус С. П., Новотний С. В. Проблеми інвестування регіонального АПК в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 48. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-49>

8. Нечипорук О. В. Проблема залучення іноземних інвестицій в Україні під час війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6>

9. Кузьменко Г.О., Телендій А.А. Вплив війни на аграрний сектор України: виклики та роль державного управління у відновленні галузі. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського*. 2024. Том 35 (74) № 5. с. 22-29. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.5/04>

10. Булик О. Б. Стратегія відновлення економіки України після війни. *Економіка та суспільство*. Вип. № 48. 2023. с. 8. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2240>

11. Халізів Д. В. Розвиток аграрного сектору економіки в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. Вип. № 79. 2023. С. 286—290. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/10/50.pdf>

12. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Капітальні інвестиції. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.10.2025 р.).

References:

1. Popova, O., Kotsiubynska, L., & Skubiy, O. (2023), "Investment activity in agriculture in modern conditions", *Economy and society*, vol. 54. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-49>

2. Tkachenko, S. (2021), "Analysis of investment activity in the agricultural sector of Ukraine, identification of factors and ways of its activation", *Economy and society*, vol. 23. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23-3>

3. Matsyhora, T. V. (2020), "Investment potential of the agricultural sector of Ukraine: formation and development", *Economika APK*, 2020, vol. 6, pp. 49 — 58. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202006049>

4. Makalyuk, I., Kashpurenko, T., & Baranikov, M. (2023). "The state of enterprises in the agricultural sector of Ukraine in war conditions: financial and investment aspects", *Economy and Society*, vol. 49. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-7>

5. Titov, D. and Oleksienko, V. (2024), "Financial support of the agricultural sector of Ukraine in martial law conditions", *Economy and Society*, vol. 63. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-125>

6. Kachula, S.V. and Mogolivets, E.P. (2023), "Directions for increasing the investment attractiveness of the agricultural sector of the economy of Ukraine in conditions of martial law", *Effective Economy*, vol. 11. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.29>

7. Bilous, S. P. and Novotnyi, S. V. (2023), "Problems of investing in the regional agricultural complex in conditions of wartime", *Economy and Society*, vol. 48. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-49>

8. Nechyporuk, O. V. (2023), "The problem of attracting foreign investment in Ukraine during the war", *Economy and Society*, vol. 54. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6>

9. Kuzmenko, G.O. and Telendiy, A.A. (2024), "The impact of the war on the agricultural sector of Ukraine: challenges and the role of public administration in the restoration of the industry", *Scientific notes of the V.I. Vernadsky TNU*, vol. 35 (74) № 5, pp. 22-29. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.5/04>

10. Bulyk, O. B. (2023), "Strategy for the restoration of the economy of Ukraine after the war", *Economy and Society*, vol. 48, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2240> (Accessed October 12 2025).

11. Khalizov, D. V. (2023), "Development of the agricultural sector of the economy under martial law", *Scientific Bulletin of the Uzhgorod National University. Law Series*, vol. 79, pp. 286—290, available at: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/10/50.pdf> (Accessed October 12 2025).

12. Official website of the State Statistics Service of Ukraine. (2025), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed October 12 2025).

Стаття надійшла до редакції 13.11.2025 р.